

32010R1218

18.12.2010.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 335/43

UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1218/2010**od 14. prosinca 2010.****o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o specijalizaciji****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EEZ) br. 2821/71 od 20. prosinca 1971. o primjeni članka 85. stavka 3. Ugovora na kategorije sporazuma, odluka i usklađenih djelovanja⁽¹⁾,

nakon objave nacрта ove Uredbe,

nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za pitanja ograničavajućih djelovanja i vladajućih položaja,

budući da:

- (1) Uredba (EEZ) br. 2821/71 ovlašćuje Komisiju primijeniti putem uredbe članak 101. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (*) na određene kategorije sporazuma, odluka i usklađenih djelovanja koji su obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. Ugovora i za cilj imaju specijalizaciju, uključujući i sporazume potrebne da se ona postigne.
- (2) Uredba Komisije (EZ) br. 2658/2000 od 29. studenoga 2000. o primjeni članka 81. stavka 3. Ugovora na kategorije sporazuma o specijalizaciji⁽²⁾ definira kategorije sporazuma o specijalizaciji koje je Komisija smatrala da u pravilu ispunjavaju uvjete utvrđene u članku 101. stavku 3. Ugovora. S obzirom na cjelokupna pozitivna iskustva u primjeni te Uredbe, koja prestaje važiti 31. prosinca 2010., te uzimajući u obzir daljnja iskustva stečena od njezinog donošenja, primjereno je donijeti novu uredbu o skupnom izuzeću.

(3) Ova bi uredba trebala zadovoljiti dva zahtjeva, i to osiguranje učinkovite zaštite tržišnog natjecanja i pružanje odgovarajuće pravne sigurnosti za poduzetnike. Pri ostvarivanju ovih ciljeva treba u najvećoj mogućoj mjeri uzeti u obzir potrebu pojednostavljenja upravnog nadzora i zakonodavnog okvira. U primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora općenito se može pretpostaviti da će pod određenom razinom tržišne snage pozitivni učinci sporazuma o specijalizaciji prevagnuti nad negativnim učincima na tržišno natjecanje.

(4) Za primjenu članka 101. stavka 3. Ugovora putem uredbe, nije potrebno utvrditi one sporazume koji mogu biti obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. Ugovora. U pojedinačnoj ocjeni sporazuma iz članka 101. stavka 1. Ugovora, treba voditi računa o nekoliko čimbenika, a posebno o tržišnoj strukturi na mjerodavnom tržištu.

(5) Pogodnost izuzeća utvrđenu u ovoj Uredbi treba ograničiti na one sporazume za koje se s dostatnom sigurnošću može pretpostaviti da ispunjavaju uvjete iz članka 101. stavka 3. Ugovora.

(6) Sporazumi o specijalizaciji u proizvodnji doprinose najvjerojatnije poboljšanju proizvodnje ili distribucije roba ako sudionici sporazuma posjeduju komplementarne vještine, sredstva ili aktivnosti, jer se tako mogu usredotočiti na proizvodnju određenih proizvoda i zbog toga postovati učinkovitije i isporučiti jeftiniju robu. Isto općenito vrijedi i za sporazume o specijalizaciji u pripremi usluga. Kod učinkovitog tržišnog natjecanja postoji i vjerojatnost da će potrošači primiti znatan udjel u proizašlim koristima.

(7) Takve prednosti mogu proizaći iz sporazuma kojima jedan sudionik sporazuma u cijelosti ili djelomično odustaje od proizvodnje određenih proizvoda ili pripreme određenih usluga u korist drugog sudionika (jednostrana specijalizacija), zatim iz sporazuma kojima svaki sudionik u cijelosti ili djelomično odustaje od proizvodnje određenih proizvoda ili pripreme određenih usluga u korist drugog sudionika (uzajamna specijalizacija) i iz sporazuma kojima se sudionici obvezuju zajednički proizvoditi određene proizvode ili pripremati određene usluge (zajednička proizvodnja). U kontekstu ove

⁽¹⁾ SL L 285, 29.12.1971., str. 46.

⁽²⁾ SL L 304, 5.12.2000., str. 3.

(*) S učinkom od 1. prosinca 2009., članak 81. Ugovora o EZ-u postao je članak 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Dva su članka u svojoj biti istovjetna. Za potrebe ove Uredbe upućivanja na članak 101. UFEU-a treba tumačiti kao upućivanja na članak 81. Ugovora o EZ-u kad je to primjereno. UFEU je također uveo određene promjene u terminologiji, primjerice zamjenjujući „Zajednicu” izrazom „Unija” i „zajedničko tržište” „unutarnjim tržištem”. Terminologija UFEU-a korištena je u ovoj Uredbi.

Uredbe, koncepti jednostrane i uzajamne specijalizacije ne znače smanjenje kapaciteta sudionika, budući je dovoljno smanjiti opseg njihove proizvodnje. Koncept zajedničke proizvodnje, međutim, ne znači da sudionici moraju smanjiti svoje vlastite proizvodne djelatnosti izvan područja njihovog dogovora o predviđenoj zajedničkoj proizvodnji.

- (8) Sporazumi o jednostranoj odnosno uzajamnoj specijalizaciji po svojoj prirodi pretpostavljaju da sudionici djeluju na istom proizvodnom tržištu. Nije nužno da sudionici djeluju na istom zemljopisnom tržištu. Slijedom toga, primjenu ove Uredbe na sporazume o jednostranoj i uzajamnoj specijalizaciji treba ograničiti na situacije u kojima sudionici djeluju na istom proizvodnom tržištu. Sporazumi o zajedničkoj proizvodnji mogu biti zaključeni između sudionika koji već djeluju na istom proizvodnom tržištu, ali i između sudionika koji žele ući na proizvodno tržište putem sporazuma. Stoga sporazumi o zajedničkoj proizvodnji trebaju biti unutar područja primjene ove Uredbe bez obzira na to jesu li sudionici već aktivni na istom proizvodnom tržištu.

- (9) Radi ostvarivanja prednosti specijalizacije a da pri tome jedna strana ne napusti tržište nakon proizvodnje, jednostrani i recipročni sporazumi o specijalizaciji trebaju biti obuhvaćeni ovom Uredbom samo ako propisuju obveze nabave i kupnje ili predviđaju zajedničku distribuciju. Obveze nabave i kupnje mogu, ali ne moraju, biti isključive prirode.

- (10) Može se pretpostaviti da, ako udjel sudionika na mjerodavnom tržištu proizvoda koji su predmet sporazuma o specijalizaciji ne prelazi određenu razinu, sporazumi u pravilu dovode do gospodarskih koristi u obliku ekonomije razmjera ili obujma ili boljih proizvodnih tehnologija, istodobno omogućujući potrošačima znatan udjel u nastalim koristima. Međutim, ako su proizvodi, koji se proizvode prema ugovoru o specijalizaciji, poluproizvodi koje jedan ili više sudionika u cijelosti ili djelomično koriste kao proizvodni ulaz za svoju vlastitu proizvodnju određenih silaznih proizvoda koje zatim prodaju na tržištu, izuzeće koje predviđa ova Uredba također bi trebalo biti uvjetovano time da udjel koji sudionici ostvaruju na mjerodavnom tržištu tih silaznih proizvoda ne prelazi određenu razinu. U takvom slučaju samo promatranje tržišnog udjela sudionika na razini poluproizvoda zanemarilo bi potencijalni rizik zatvaranja tržišta ili povećanja cijena proizvodnih ulaza za konkurente koji djeluju na razini silaznih proizvoda. Međutim, ne postoji pretpostavka niti da su sporazumi o specijalizaciji obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. Ugovora, niti da oni ne ispunjavaju uvjete iz članka 101. stavka 3. Ugovora u slučaju prelaska praga tržišnog udjela, utvrđenog ovog Uredbom, ili neispunjenja ostalih uvjeta iz ove Uredbe. U takvim

slučajevima, potrebno je provesti pojedinačnu ocjenu sporazuma o specijalizaciji prema članku 101. Ugovora.

- (11) Ova Uredba ne bi trebala izuzimati sporazume koji sadržavaju ograničenja koja nisu prijeko potrebna kako bi se postigli pozitivni učinci proizašli iz sporazuma o specijalizaciji. U načelu, sporazumi koji sadrže određena stroga ograničenja tržišnog natjecanja koja se odnose na određivanje cijena koje se zaračunavaju trećim stranama, ograničavanje obujma proizvodnje ili prodaje i dodjeljivanje tržišta ili klijenata, trebaju biti isključeni iz povlastice izuzeća koje utvrđuje ova Uredba bez obzira na tržišni udjel sudionika.
- (12) Ograničenje tržišnog udjela, neizuzimanje određenih sporazuma i uvjeti predviđeni u ovoj Uredbi trebali bi osigurati da sporazumi na koje se odnosi skupno izuzeće ne omoguće sudionicima uklanjanje tržišnog natjecanja u odnosu na znatan dio dotičnih proizvoda ili usluga.
- (13) Ako u pojedinom slučaju Komisija utvrdi da sporazum, na koji se primjenjuje izuzeće predviđeno u ovoj Uredbi, ipak proizvodi učinke koji nisu usklađeni s člankom 101. stavkom 3. Ugovora, Komisija može povući pogodnost skupnih izuzeća iz ove Uredbe prema članku 29. stavku 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su utvrđena u člancima 81. i 82. Ugovora ⁽¹⁾.
- (14) U pojedinom slučaju u kojem sporazum, na koji se primjenjuje izuzeće predviđeno u ovoj Uredbi, ipak proizvodi učinke u suprotnosti s člankom 101. stavkom 3. Ugovora na državnom području države članice ili njegovom dijelu, a to državno područje ima sva obilježja zasebnog zemljopisnog tržišta, tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje može povući pogodnost skupnih izuzeća iz ove Uredbe prema članku 29. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 1/2003 u odnosu na državno područje te države članice ili njegov dio.
- (15) Pogodnost iz ove Uredbe može biti povučena prema članku 29. Uredbe (EZ) br. 1/2003 ako je, primjerice, mjerodavno tržište vrlo koncentrirano i tržišno je natjecanje već oslabilo, posebno zbog pojedinačnih tržišnih položaja ostalih tržišnih sudionika ili veza između ostalih tržišnih sudionika koje su stvorene kroz paralelne sporazume o specijalizaciji.

⁽¹⁾ SL L 1, 4.1.2003., str. 1.

- (16) Kako bi se olakšalo zaključivanje sporazuma o specijalizaciji, što se može odraziti na strukturu sudionika sporazuma, razdoblje valjanosti ove Uredbe treba odrediti na 12 godina,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „sporazum o specijalizaciji” znači jednostrani sporazum o specijalizaciji, uzajamni sporazum o specijalizaciji ili sporazum o zajedničkoj proizvodnji;
- (b) „jednostrani sporazum o specijalizaciji” znači sporazum između dvaju sudionika koji djeluju na istom proizvodnom tržištu, a na temelju kojeg jedan sudionik sporazuma pristaje prestati proizvoditi u cijelosti ili djelomično određene proizvode ili se suzdržavati od proizvodnje tih proizvoda, odnosno kupovati te proizvode od drugog sudionika koji pristaje proizvoditi i isporučivati te proizvode;
- (c) „uzajamni sporazum o specijalizaciji” znači sporazum između dvaju ili više sudionika koji djeluju na istom proizvodnom tržištu, na temelju kojeg dva ili više sudionika sporazuma na uzajamnoj osnovi pristaju u cijelosti ili djelomično prestati ili se suzdržavati od proizvodnje određenih, ali različitih proizvoda i kupovati te proizvode od drugih sudionika sporazuma koji pristaju proizvoditi i isporučivati te proizvode;
- (d) „sporazum o zajedničkoj proizvodnji” znači sporazum, na temelju kojeg dva ili više sudionika sporazuma zajednički proizvode određene proizvode;
- (e) „sporazum” znači sporazum, odluku udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje;
- (f) „proizvod” znači roba ili usluga, uključujući i polu-gotova roba i/ili usluge i finalne proizvode i/ili usluge, uz iznimku usluga distribucije i iznajmljivanja;
- (g) „proizvodnja” znači proizvodnja robe ili pripremu usluga i uključuje proizvodnju putem kooperanata (podizvođača);
- (h) „priprema usluga” znači aktivnosti koje su uzlazno u odnosu na pružanje usluga klijentima;
- (i) „mjerodavno tržište” znači mjerodavno proizvodno i zemljopisno tržište kojem pripadaju proizvodi koji su predmetom ugovora o specijalizaciji i, dodatno, ako su ti proizvodi poluproizvodi koje jedan ili više sudionika sporazuma u cijelosti ili djelomično koriste za vlastitu proizvodnju silaznih proizvoda, to je mjerodavno proizvodno i zemljopisno tržište kojem pripadaju ti silazni proizvodi;
- (j) „proizvod koji je predmet specijalizacije” znači proizvod koji se proizvodi na temelju sporazuma o specijalizaciji;
- (k) „silazni proizvod” znači proizvod za koji jedan ili više sudionika sporazuma koristi proizvod koji je predmet specijalizacije kao proizvodni ulaz i koji ti sudionici prodaju na tržištu;
- (l) „konkurentni poduzetnik” znači stvaran ili potencijalan konkurent;
- (m) „stvarni konkurent” znači poduzetnik koji djeluje na istom mjerodavnom tržištu;
- (n) „potencijalni konkurent” znači poduzetnik koji bi vjerojatno, u slučaju nepostojanja sporazuma o specijalizaciji, na stvarnim osnovama, a ne samo kao puka teoretska mogućnost, u slučaju malog ali stalnog povećanja relativnih cijena u roku ne duljem od tri godine poduzeo neophodna dodatna ulaganja ili druge potrebne troškove zamjene kako bi ušao na mjerodavno tržište;
- (o) „obveza isključive opskrbe” znači obveza neopskrbljivanja konkurentnog poduzetnika, već samo sudionici sporazuma, proizvodima koji su predmet specijalizacije;
- (p) „obveza isključive kupnje” znači obveza kupovanja proizvoda koji je predmet specijalizacije samo od sudionika sporazuma;
- (q) „zajednička” u smislu distribucije znači da sudionici:
- i. distribuciju proizvoda provode kroz zajednički tim, organizaciju ili poduzetnika, ili
- ii. treću stranu imenuju distributerom na isključivoj ili neisključivoj osnovi, uz uvjet da treća strana nije konkurent;
- (r) „distribucija” znači distribucija, uključujući prodaju dobara i pružanje usluga.
2. Za potrebe ove Uredbe izrazi „poduzetnik” i „sudionik” uključuju njihove pripadajuće povezane poduzetnike.

Izraz „povezani poduzetnici” znači:

(a) poduzetnici u kojima je jedan sudionik sporazuma o specijalizaciji, izravno ili neizravno:

- i. ovlašten iskoristi više od polovine glasačkih prava,
- ii. ovlašten imenovati više od polovine članova nadzornoga odbora, upravnoga odbora ili tijela koja zakonski zastupaju tog poduzetnika, ili

iii. je ovlašten voditi poslove toga poduzetnika;

(b) poduzetnici koji izravno ili neizravno imaju, nad sudionikom sporazuma o specijalizaciji, prava ili ovlaštenja navedena pod točkom (a);

(c) poduzetnici u kojima poduzetnik naveden pod točkom (b) ima izravno ili neizravno prava ili ovlaštenja navedena pod točkom (a);

(d) poduzetnici u kojima sudionik sporazuma o specijalizaciji zajedno s jednim ili više poduzetnika navedenih u točkama (a), (b) ili (c), odnosno u kojima dva ili više tih poduzetnika zajednički imaju prava ili ovlaštenja navedena pod točkom (a);

(e) poduzetnici u kojima prava ili ovlaštenja navedena pod točkom (a) zajednički drže:

- i. sudionici sporazuma o specijalizaciji ili njihovi odnosni povezani poduzetnici navedeni u točkama (a) do (d), ili
- ii. jedan ili više sudionika sporazuma o specijalizaciji odnosno jedan ili više njihovih povezanih poduzetnika navedenih u točkama (a) do (d) i jedna ili više trećih strana.

Članak 2.

Izuzeće

1. U skladu s člankom 101. stavkom 3. Ugovora i podložno odredbama ove Uredbe, ovime se određuje da se članak 101. stavak 1. Ugovora ne primjenjuje na sporazume o specijalizaciji.

Ovo se izuzeće primjenjuje u mjeri u kojoj takvi sporazumi sadrže ograničenja tržišnog natjecanja koja su obuhvaćena člankom 101. stavkom 1. Ugovora.

2. Izuzeće iz stavka 1. također se primjenjuje na sporazume o specijalizaciji čije se odredbe odnose na dodjeljivanje ili licenciranje prava intelektualnog vlasništva jednom sudioniku ili više njih, pod uvjetom da te odredbe ne predstavljaju primarni predmet takvih sporazuma, već su izravno vezane i potrebne za njihovu provedbu.

3. Izuzeće iz stavka 1. također se primjenjuje na sporazume o specijalizaciji, kod kojih:

(a) sudionici prihvataju obvezu isključive kupnje ili isključive isporuke; ili

(b) sudionici nisu neovisni u prodaji proizvoda koji su predmet specijalizacije, nego zajednički distribuiraju te proizvode.

Članak 3.

Prag tržišnog udjela

Izuzeće predviđeno u članku 2. primjenjuje se pod uvjetom da zbrojeni tržišni udjel sudionika ne prelazi 20 % tržišnog udjela na mjerodavnom tržištu.

Članak 4.

Teška ograničenja

Izuzeće predviđeno u članku 2. ne primjenjuje se na sporazume o specijalizaciji koji, izravno ili neizravno, samostalno ili zajednički s drugim čimbenicima pod kontrolom sudionika, za svoj cilj imaju:

(a) utvrđivanje cijena pri prodaji proizvoda trećim stranama uz iznimku određivanja cijena koje se zaračunavaju neposrednim klijentima u kontekstu zajedničke distribucije;

(b) ograničenje proizvodnje ili prodaje uz iznimku:

i. odredbi o dogovorenoj količini proizvoda u kontekstu jednostranih ili uzajamnih sporazuma o specijalizaciji ili o određivanju kapaciteta i obujma proizvodnje u kontekstu sporazuma o zajedničkoj proizvodnji, i

ii. određivanja ciljanih prihoda od prodaje u kontekstu zajedničke distribucije;

(c) podjelu tržišta ili klijenata.

Članak 5.

Primjena praga tržišnog udjela

Za potrebe primjenjivanja praga tržišnog udjela predviđenoga u članku 3. primjenjuju se sljedeća pravila:

(a) tržišni udjel izračunava se na temelju vrijednosti prihoda od prodaje na tržištu; ako ti podaci nisu dostupni, procjene koje se temelje na drugim pouzdanim podacima o tržištu, uključujući količine robe prodane na tržištu, mogu se koristiti pri utvrđivanju tržišnog udjela sudionika;

- (b) tržišni udjel izračunava se na temelju podataka koji se odnose na prethodnu kalendarsku godinu;
- (c) tržišni udjel koji drže poduzetnici navedeni u točki (e) drugog podstavka članka 1. stavka 2. jednako se dijeli na svakog poduzetnika koji ima prava ili ovlaštenja navedena u točki (a) toga podstavka;
- (d) ako tržišni udjel iz članka 3. početno nije veći od 20 % već kasnije raste iznad ove razine a ne prijeđe 25 %, izuzeće predviđeno u članku 2. se i dalje primjenjuje na razdoblje od dvije uzastopne kalendarske godine nakon one godine u kojoj je prag od 20 % prvi put prijeđen;
- (e) ako tržišni udjel iz članka 3. početno nije veći od 20 % već kasnije raste iznad 25 %, izuzeće predviđeno u članku 2. se i dalje primjenjuje za vrijeme od jedne kalendarske godine nakon one godine u kojoj je razina od 25 % prvi put prijeđena;
- (f) pogodnost iz točaka (d) i (e) ne smije se zbrajati kako bi se premašilo razdoblje od dvije kalendarske godine.

Članak 6.

Prijelazno razdoblje

Zabrana utvrđena u članku 101. stavku 1. Ugovora ne primjenjuje se u razdoblju od 1. siječnja 2011. do 31. prosinca 2012. na sporazume koji su već na snazi od 31. prosinca 2010., a ne ispunjavaju uvjete za izuzeće iz ove Uredbe već ispunjavaju uvjete za izuzeće iz Uredbe (EZ) br. 2658/2000.

Članak 7.

Razdoblje valjanosti

Ova Uredba stupa na snagu 1. siječnja 2011.

Prestaje važiti 31. prosinca 2022.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. prosinca 2010.

Za Komisiju
Predsjednik
José Manuel BARROSO